

บทบาทของการเงินต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย (Finance and Inequality in Thailand)

ผศ.ดร. วีระชาติ กิเลนทอง
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

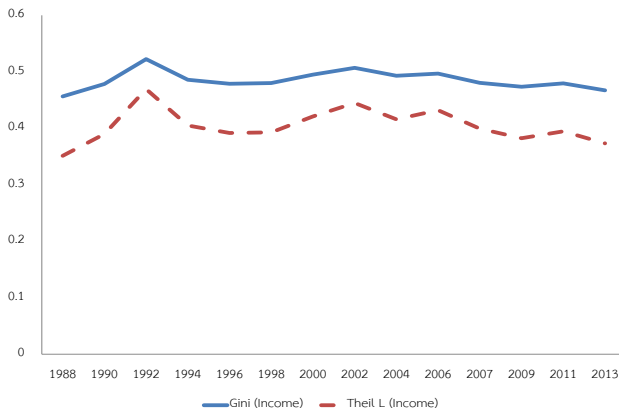
BOT Symposium 2557
17 ตุลาคม 2557

บทความนี้เกี่ยวกับ...

- ความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย
 - ① ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้
 - ② ความเหลื่อมล้ำด้านการบริโภค
 - ③ ความเหลื่อมล้ำด้านโอกาส
- บทบาทของปัจจัยด้านการเงิน (finance) และการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) ต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ผ่าน 2 กลไกสำคัญ
 - ① แบบจำลองที่เน้นเรื่องการจัดการความเสี่ยง (risk management)
 - ② แบบจำลองที่เน้นด้านข้อจำกัดด้านการกู้ยืม (borrowing constraints)

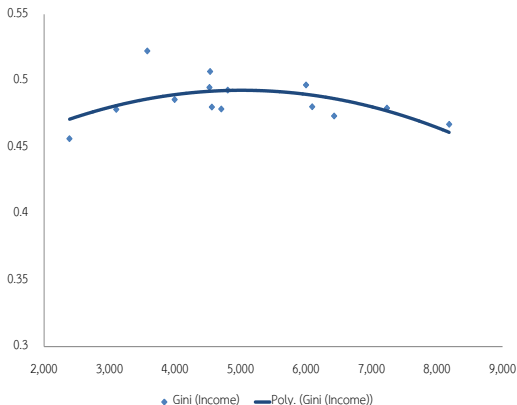
- 1 Introduction
- 2 Inequality in Thailand
- 3 Factors Driving Inequality
- 4 Economic Models

ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ (income inequality) ของประเทศไทย

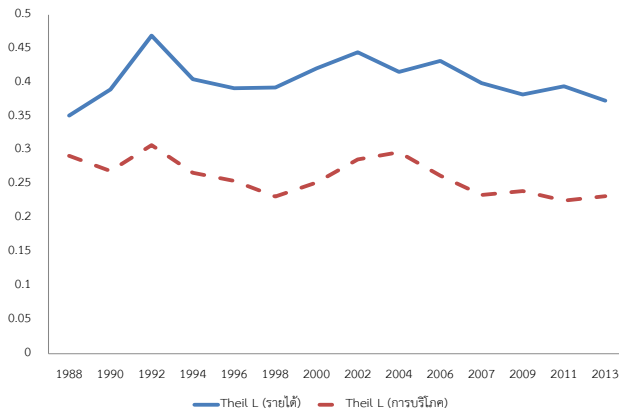
- ถึงแม้ว่าระดับความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง แต่ไม่ได้มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น เช่นเดียวกับข้อสรุปของ กอบศักดิ์ ภูตระกูล (2556)
- ที่มา: การคำนวณของผู้เขียน โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม (SES)

Kuznets' curve for Thailand: ระหว่างปี 2531-2556

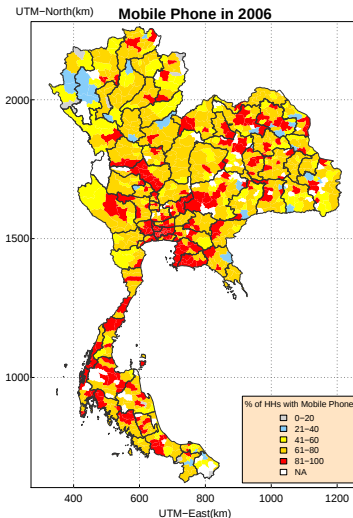
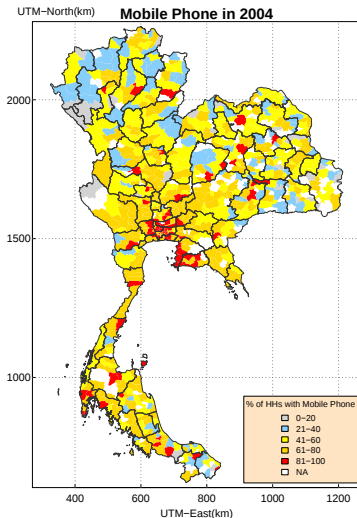
- Kuznets' curve: ความสัมพันธ์ระหว่างค่าสัมประสิทธิ์ของจีนิของรายได้ต่อหัว และค่าเฉลี่ยรายได้ต่อหัวมีลักษณะเป็นแบบตัวยูกลับหัว (inverted U-shaped)
- ที่มา: การคำนวณของผู้เขียน โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม (SES)

ความเหลื่อมล้ำด้านการบริโภค (consumption inequality) ของประเทศไทย

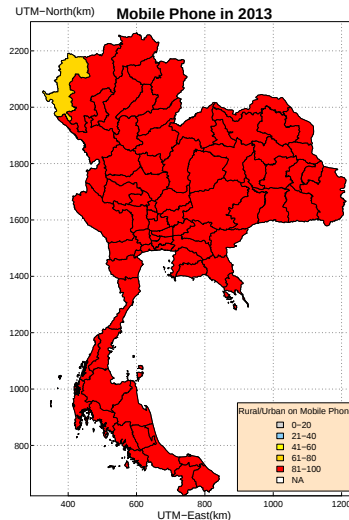
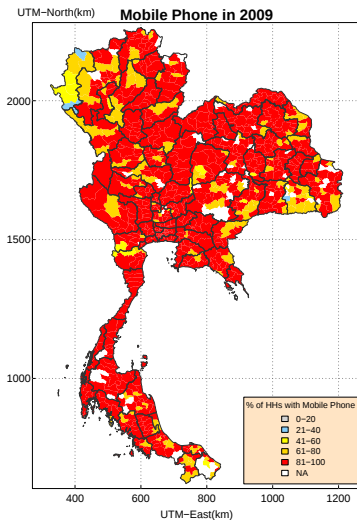

- ความเหลื่อมล้ำด้านการบริโภคมีค่าต่ำกว่าความเหลื่อมล้ำด้านรายได้อย่างชัดเจน แต่ก็มีแนวโน้มที่คล้ายคลึงกัน
- ที่มา: การคำนวณของผู้เขียน โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม (SES)

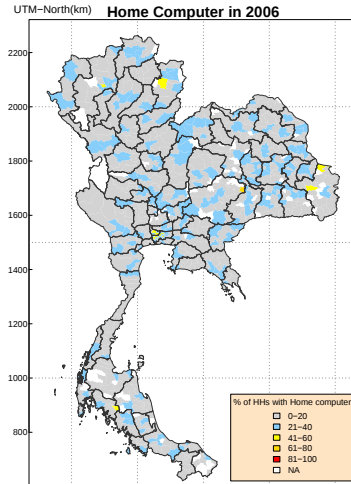
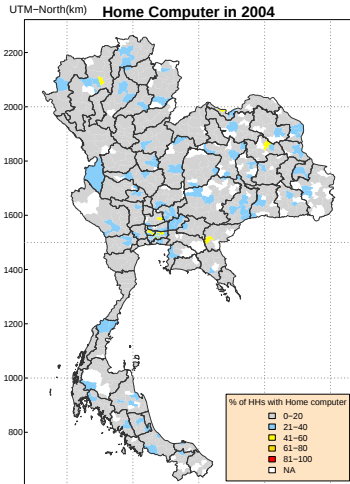
สัดส่วนครัวเรือนที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ในแต่ละอำเภอ ปี 2547 และ 2549

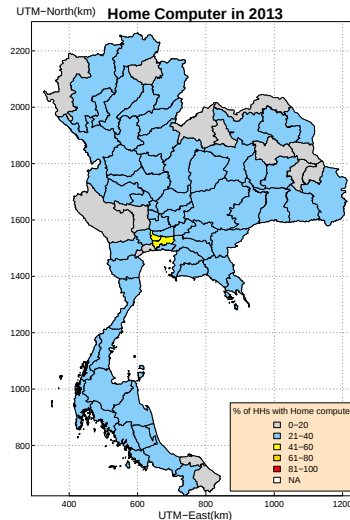
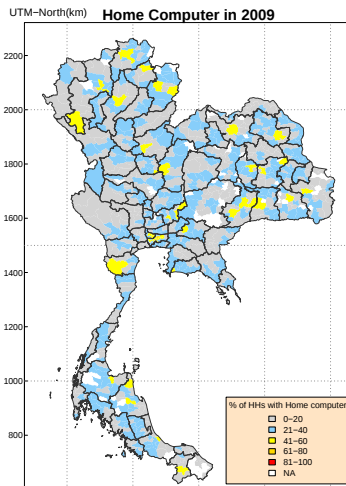
สัดส่วนครัวเรือนที่มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ในแต่ละอำเภอ ปี 2552 และ 2556

สัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์ในแต่ละอำเภอ ปี 2547 และ 2549

สัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์ในแต่ละอำเภอ ปี 2552 และ 2556

ความเหลื่อมล้ำทางโอกาส: การปรับเปลี่ยนฐานะทางสังคม (Social Mobility)

- บทความนี้วัดความสามารถในการปรับเปลี่ยนฐานะทางสังคม โดยใช้ Transition Probability Matrix โดยแบ่งครัวเรือนออกเป็น 5 กลุ่ม ตามระดับรายได้ต่อหัว ดังนี้
 - ① กลุ่มยากจน มีรายได้ต่อหัวไม่เกินเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 20
 - ② กลุ่มค่อนข้างจน มีรายได้ต่อหัวไม่เกินเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 21 ถึง 40
 - ③ กลุ่มชนชั้นกลาง มีรายได้ต่อหัวไม่เกินเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 41 ถึง 60
 - ④ กลุ่มฐานะค่อนข้างดี มีรายได้ต่อหัวไม่เกินเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 61 ถึง 80
 - ⑤ กลุ่มฐานะดี มีรายได้ต่อหัวไม่น้อยกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 81
- Transition Probability Matrix บอกถึงความน่าจะเป็น (ซึ่งวัดโดยใช้สัดส่วนของตัวอย่าง) ที่ครัวเรือนในแต่ละช่วงฐานะทางสังคมในปีต้น จะมีระดับฐานะทางสังคมต่างๆ ในปีท้าย

Transition Probability Matrix สำหรับรายได้ต่อหัว ระหว่างปี 2549 ถึงปี 2555

ระดับขั้นฐานะ	ยากจน	ค่อนข้างยากจน	ชนชั้นกลาง	ฐานะค่อนข้างดี	ฐานะดี
ยากจน	38.12	23.55	16.37	12.77	9.18
ค่อนข้างยากจน	26.85	26.55	20.26	14.87	11.48
ชนชั้นกลาง	19.24	24.83	23.63	18.84	13.46
ฐานะค่อนข้างดี	10.68	16.87	25.75	26.25	20.46
ฐานะดี	5.08	8.18	14.06	27.22	45.46

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมแบบตัวอย่างซ้ำ (SES Panel)

- คริวเรือนไทยสามารถปรับเปลี่ยนฐานะทางสังคมได้**ค่อนข้างดี** โดยที่ ร้อยละ 62 ของครัวเรือนที่ยากจน (20 เปอร์เซนต์ไทล์แรก) ในปี 2549 สามารถปรับเปลี่ยนฐานะสูงขึ้นได้ในปี 2555

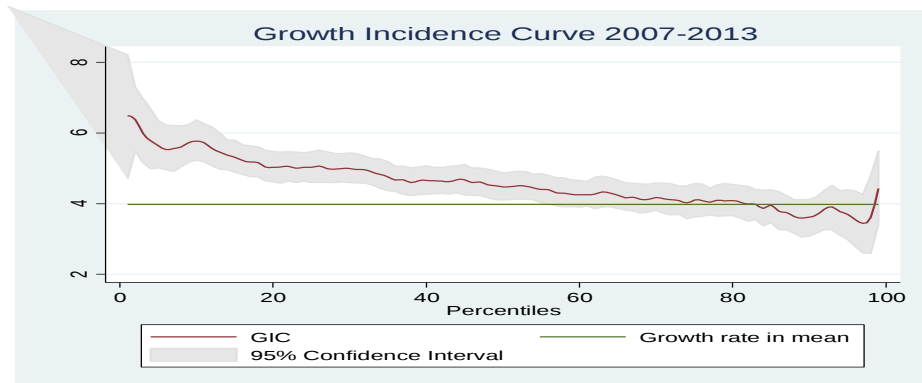
Transition Probability Matrix สำหรับการบริโภคต่อหัว ระหว่างปี 2549 ถึงปี 2555

ระดับขั้นฐานะ	ยากจน	ค่อนข้างยากจน	ชนชั้นกลาง	ฐานะค่อนข้างดี	ฐานะดี
ยากจน	42.91	28.14	15.67	8.38	4.89
ค่อนข้างยากจน	24.75	28.34	22.65	15.37	8.88
ชนชั้นกลาง	18.84	22.83	26.72	20.54	11.07
ฐานะค่อนข้างดี	9.38	14.07	23.15	28.54	24.85
ฐานะดี	4.09	6.58	11.86	27.12	50.35

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมแบบตัวอย่างซ้ำ (SES Panel)

- คราวเรือนไทยสามารถปรับเปลี่ยนฐานะทางสังคมได้ค่อนข้างดี ไม่ว่าเราจะพิจารณาจากการบริโภคต่อหัว หรือรายได้ต่อหัว แต่การปรับเปลี่ยนฐานะทางสังคมในด้านการบริโภคนั้นต่ำกว่าด้านรายได้อย่างชัดเจน (ดูจากค่าในแนวทแยงที่สูงกว่า)

Growth Incidence Curve ของรายได้ต่อหัวระหว่างปี 2550 ถึงปี 2556

- การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2535 จนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่แล้วเป็นแบบที่สนับสนุนคนจน (pro poor) ยกเว้นช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ระหว่างปี 2539 ถึง 2543
- ที่มา: การคำนวณของผู้เขียน โดยใช้ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม (SES)

ปัจจัยที่มีบทบาทต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย

- งานวิจัยชิ้นนี้พิจารณาบทบาทของแต่ละปัจจัยจากการแยกส่วนประกอบ (decomposition) ของดัชนีของ Thiel-L

$$T_L = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \ln \frac{\mu}{y_i} \quad (1)$$

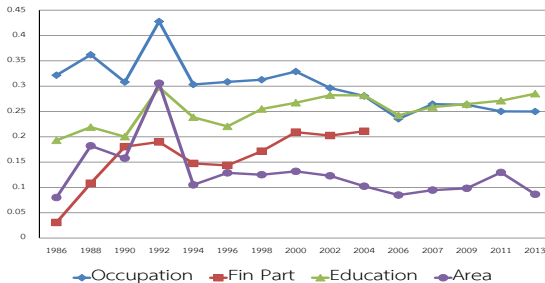
ซึ่งแยกส่วนประกอบได้เป็น

$$WI = \sum_{k=1}^K p^k T_L^k, \quad BI = \sum_{k=1}^K p^k \ln \frac{\mu}{\mu^k} \quad (2)$$

โดยที่ n , y_i , μ , T_L^k , p^k , และ μ^k คือจำนวนตัวอย่างทั้งหมด, รายได้ของตัวอย่าง i , ค่าเฉลี่ยของรายได้, ค่าดัชนี Thiel-L ของกลุ่ม k , สัดส่วนของตัวอย่างในกลุ่ม k , และค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่สนใจในกลุ่ม k ตามลำดับ

- เราจะให้ความสนใจกับสัดส่วนของความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ที่เป็นความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่ม ($\frac{BI}{T_L}$) เป็นหลัก

ปัจจัยที่มีบทบาทต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย

- การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอย่างชัดเจน ซึ่งคล้ายคลึงกับ กอบศักดิ์ ภูตระกูล (2556); Motonishi (2006); Paweenawat and McNown (2014)
- ปัจจัยด้านที่ตั้งมีบทบาทน้อยลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคล้ายคลึงกับ Rueanthip (2012); Fang and Sakellariou (2013)
- อาชีพ (occupation) และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน (financial access) เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ซึ่งคล้ายคลึงกับ Jeong (2008)

Transition Probability Matrix สำหรับรายได้ต่อหัว (income per capita) ระหว่างปี 2549 ถึงปี 2555 สำหรับครัวเรือนที่ใช้บริการสถาบันการเงินฯ

ระดับชั้นฐานะ	ยากจน	ค่อนข้างยากจน	ชนชั้นกลาง	ฐานะค่อนข้างดี	ฐานะดี
ยากจน	27.06	20.79	19.47	17.16	15.51
ค่อนข้างยากจน		25.43	20.99	20.49	13.33
ชนชั้นกลาง			22.12	22.79	17.48
ฐานะค่อนข้างดี				31.82	24
ฐานะดี					52.6

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมแบบตัวอย่างซ้ำ (SES Panel)

- ครัวเรือนที่ใช้บริการฯ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนฐานะทางสังคมสูง

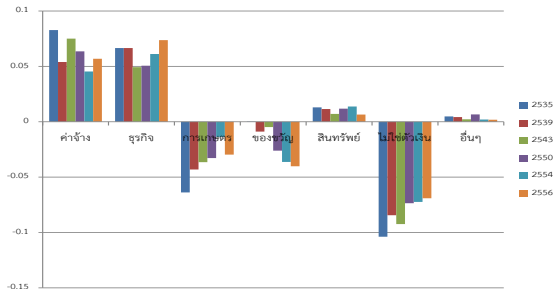
Transition Probability Matrix สำหรับรายได้ต่อหัว (income per capita) ระหว่างปี 2549 ถึงปี 2555 สำหรับครัวเรือนที่ไม่ใช้บริการสถาบันการเงินฯ

ระดับขั้นฐานะ	ยากจน	ค่อนข้างยากจน	ชนชั้นกลาง	ฐานะค่อนข้างดี	ฐานะดี
ยากจน	51.75	23.25	11.84	6.14	7.02
ค่อนข้างยากจน		27.96	18.82	6.99	6.45
ชนชั้นกลาง			26.92	10.26	5.13
ฐานะค่อนข้างดี				17.43	7.34
ฐานะดี					16.67

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมแบบตัวอย่างซ้ำ (SES Panel)

- ครัวเรือนที่ใช้บริการฯ มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนฐานะทางสังคมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้บริการฯ อย่างชัดเจน

บทบาทของการเลือกอาชีพต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย

- รายได้จากกำไรทางธุรกิจ มีบทบาทสำคัญต่อความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของประเทศไทยพอๆ กับรายได้จากค่าจ้าง ซึ่งคล้ายคลึงกับ Rueantheip (2012)
- สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (marginal effect) ของแหล่งรายได้ j เป็นดังนี้

$$\frac{\frac{\partial G}{\partial y_j}}{G} = \frac{S_j G_j R_j}{G} - S_j \quad (3)$$

โดยที่ S_j คือสัดส่วนของแหล่งรายได้ j เมื่อเทียบกับรายได้ทั้งหมด G_j คือดัชนีของจีนีเมื่อคิดเฉพาะแหล่งรายได้ j และ R_j คือ Gini correlation ระหว่างรายได้จากแหล่งรายได้ j และรายได้ทั้งหมด

การใช้บริการสถาบันการเงินฯ มีบทบาท อย่างไร?

- หลักฐานเชิงประจักษ์ที่นำเสนอชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านอาชีพและปัจจัยด้านการเงินมีบทบาทสำคัญต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยไม่น้อย
- เราจำเป็นต้องเข้าใจว่า ปัจจัยด้านอาชีพและปัจจัยด้านการเงินมีบทบาทสำคัญต่อความเหลื่อมล้ำได้อย่างไร?
- แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
 - ❶ แบบจำลองที่เน้นเรื่องการจัดการความเสี่ยง (risk management)
 - ❷ แบบจำลองที่เน้นด้านข้อจำกัดด้านการกู้ยืม (borrowing constraints)

แบบจำลองที่เน้นเรื่องการจัดการความเสี่ยง (risk management): Greenwood and Jovanovic (1990); Townsend and Ueda (2006); Jeong and Townsend (2008)

- แบบจำลองกลุ่มนี้มีกลไกดังนี้
 - ❶ การใช้บริการสถาบันการเงินฯ ช่วยให้ผู้ให้บริการสามารถจัดการกับความเสี่ยงเฉพาะตัว (idiosyncratic risks) ได้ดีกว่า ทำให้ครัวเรือนสามารถลงทุนในกิจการที่ให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า
 - ❷ ครัวเรือนที่ใช้บริการระบบการเงินมีโอกาสที่จะมีฐานะที่ดีขึ้นมากกว่า
 - ❸ อย่างไรก็ตาม การใช้บริการระบบการเงินมีต้นทุนคงที่ (fixed cost) ทำให้บางครัวเรือนไม่สามารถใช้บริการระบบการเงินได้
 - ❹ ในระยะแรก ผู้ที่จะได้รับผลประโยชน์จากระบบการเงินจะเป็นผู้ที่มีฐานะดีอยู่แล้ว ทำให้ความเหลื่อมล้ำในช่วงแรกเพิ่มขึ้น
 - ❺ ในระยะต่อมา ครัวเรือนส่วนใหญ่มีระดับความมั่งคั่งที่มากพอ และตัดสินใจใช้บริการฯ ทำให้ความเหลื่อมล้ำลดลง
- โดยสรุป กลไก (mechanism) สำคัญ คือ การที่ครัวเรือนที่ใช้บริการฯ สามารถแบ่งปันความเสี่ยง (risk sharing) ระหว่างกันได้ดีกว่า

การใช้บริการสถาบันการเงินฯ (financial access) และการแบ่งปันความเสี่ยง (risk sharing)

- Kilenthong (2014) ศึกษาบทบาทของสถาบันการเงินแบบทางการ (formal financial institutions) ต่อความสามารถในการแบ่งปันความเสี่ยงของครัวเรือน
- สถาบันการเงินแบบทางการหมายถึง ธนาคารพาณิชย์ (commercial banks) ธนาคารออมสิน (Government Savings Bank) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (Bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives: BAAC) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (Government Housing Bank) บริษัทเงินทุน (financial companies) และเครดิตฟองซิเอร์ (credit financiers)
- ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมแบบตัวอย่างซ้ำ (SES Panel Survey) ระหว่างปี 2549 ถึงปี 2552
- ครัวเรือนที่ใช้บริการฯ หมายถึง ครัวเรือนที่มีธุรกรรมเกี่ยวกับการกู้หรือการฝากกับสถาบันการเงินแบบทางการ ในช่วง 12 เดือนก่อนการสัมภาษณ์
- งานวิจัยชิ้นนี้พัฒนามาจากงานวิจัยของ Alem and Townsend (2013) และ Kinnan and Townsend (2012)

การใช้บริการสถาบันการเงินฯ (financial access) และการแบ่งปันความเสี่ยง (risk sharing)

- Kilenthong (2014) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สมการถดถอยต่อไปนี้

$$C_{ijt} = \alpha_i + \sum_{l,k} \eta_l D_{ijt}^{lk} + \delta Y_{ijt} + \theta d_i^{fin} * Y_{ijt} + \gamma X_{ijt} + \epsilon_{ijt} \quad (4)$$

โดยที่ C_{ijt} คือการบริโภคต่อหัวในปี t ของครัวเรือน i ซึ่งอยู่ในกลุ่ม j
 Y_{ijt} คือรายได้ต่อหัวในปี t ของครัวเรือน i ซึ่งอยู่ในกลุ่ม j
 d_i^{fin} คือตัวแปรหุ่นสำหรับการใช้บริการระบบการเงินของครัวเรือน i
 X_{ijt} คือลักษณะ (characteristics) ในปี t ของครัวเรือน i ซึ่งอยู่ในกลุ่ม j
 D_{ijt}^{lk} คือตัวแปรหุ่นสำหรับเวลา t และกลุ่ม j (group-time dummy)

- ค่าสัมประสิทธิ์ที่เราให้ความสนใจคือ δ และ θ
 - หาก $\delta + \theta = 0$ เราจะสรุปว่า ครัวเรือนที่ใช้บริการสถาบันการเงินฯ สามารถจัดการกับความเสี่ยงเฉพาะตัว (idiosyncratic risks) ได้อย่างสมบูรณ์

ผลการวิเคราะห์

	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	ประเทศ
Y_{ijt}	0.197*** (0.000)	0.195*** (0.000)	0.204*** (0.000)	0.203*** (0.000)
$d_i^{fin} * Y_{ijt}$	-0.181** (0.010)	-0.174* (0.013)	-0.186** (0.002)	-0.183** (0.002)
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
Observations	12333	12333	12333	12333

p -values in parentheses

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$

- คราวเรือนที่ใช้บริการฯ สามารถจัดการกับความเสี่ยงเฉพาะตัว (idiosyncratic risks) ได้ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

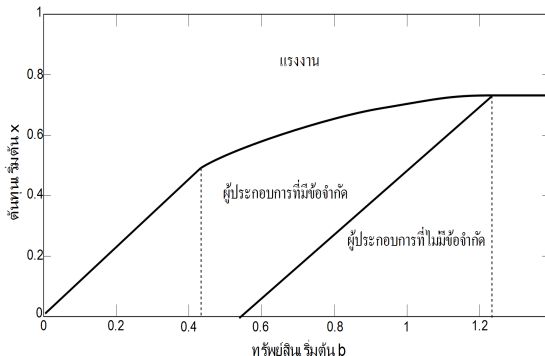
แบบจำลองที่เน้นด้านข้อจำกัดด้านการกู้ยืม (borrowing constraints): Evans and Jovanovic (1989); Banerjee and Newman (1993); Lloyd-Ellis and Bernhardt (2000); Jeong and Townsend (2007)

- แบบจำลองกลุ่มนี้มีกลไกดังนี้

- ❶ การเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) เป็นทางเลือกที่ทำให้มีรายได้สูง
- ❷ ข้อจำกัดด้านการกู้ยืม (borrowing constraints) เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship)
- ❸ ความสามารถในการกู้ยืมมักจะขึ้นอยู่กับระดับความมั่งคั่ง (wealth)
- ❹ ในช่วงแรก ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีฐานะดีซึ่งสามารถกู้ยืมได้มากพอที่จะประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการได้
- ❺ ในระยะต่อมา กลุ่มผู้ใช้แรงงานเดิมสามารถเก็บออมได้มากขึ้น และสามารถกู้ยืมได้มากพอที่จะเริ่มธุรกิจได้ ทำให้สามารถได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาทางเศรษฐกิจมากขึ้น ทำให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ลดลงได้ในที่สุด

- โดยสรุป กลไก (mechanism) สำคัญ คือ การเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship)

การใช้บริการสถาบันการเงินฯ (financial access) และการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship)

- Implication ที่สำคัญของแบบจำลองกลุ่มนี้ คือ
 - ❗ หากครัวเรือนเผชิญกับปัญหาข้อจำกัดด้านการเงินในการเลือกเป็นผู้ประกอบการ เราควรพบว่า โอกาสการเลือกเป็นผู้ประกอบการจะเพิ่มขึ้นตามมูลค่าสินทรัพย์ของครัวเรือนอย่างไม่เป็นเชิงเส้น (nonlinear)

การใช้บริการสถาบันการเงินฯ (financial access) และการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship)

- Kilenthong and Rueanthip (2014) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเป็นผู้ประกอบการ โดยให้ความสำคัญกับทั้งการใช้บริการสถาบันการเงิน (financial access) และการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurial skill formation) จากการช่วยธุรกิจที่บ้าน
- ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมแบบตัวอย่างซ้ำ (SES Panel Survey) ระหว่างปี 2549 ถึงปี 2552
- งานวิจัยชิ้นนี้พัฒนามาจากงานวิจัยของ Evans and Jovanovic (1989) และ Paulson and Townsend (2004)

การเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) และระดับความมั่งคั่ง (wealth)

- Kilenthong and Rueanthip (2014) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สมการต่อไปนี้

$$y_i = \alpha + \beta \ln w_i + \gamma X_i + \epsilon_i \quad (5)$$

โดยที่ y_i คือตัวแปรหุ่น (dummy variable) ของการเป็นผู้ประกอบการ
 $\ln w_i$ คือลอการิทึมของมูลค่าสินทรัพย์
 X_i คือลักษณะ (characteristics) ของครัวเรือน i

- ค่าสัมประสิทธิ์ที่เราให้ความสนใจคือ β
 - หาก $\beta = 0$ เราจะสรุปว่า ครัวเรือนไม่มีปัญหาข้อจำกัดด้านการเงินในการเลือกเป็นผู้ประกอบการ

ผลการวิเคราะห์

	Business Entry		Business Exit	
	Saves/Loans	Dist to Banks	Saves/Loans	Dist to Banks
help family	0.3860*** (0.001)	0.00961*** (0.002)	(0.002)	-0.00439 (0.320)
ln_rwealth	0.0498* (0.081)	0.0480* (0.093)	-0.0759** (0.029)	-0.0788** (0.024)
saves or loan	-0.2537** (0.019)		0.1767 (0.204)	
dist to banks		-0.0172* (0.093)		0.0348** (0.032)
⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
Observations	15,215	15,092	1,562	1,557

p-values in parentheses. * $p < 0.10$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

- ข้อจำกัดทางการเงินยังเป็นปัญหาต่อการเป็นผู้ประกอบการ แต่ยังไม่สามารถหาหลักฐานยืนยันได้ว่า สถาบันการเงินฯ สามารถช่วยบรรเทาปัญหานี้ได้

กลไกใดสำคัญมากกว่ากัน?

- หลักฐานที่น่าเสนอยังไม่สามารถบอกได้ว่า กลไกใดสำคัญมากกว่ากัน
- Jeong and Townsend (2008) นำเอาแบบจำลองทั้งสองกลุ่มมาเปรียบเทียบกันโดยการปรับเทียบแบบจำลอง (calibration) กับข้อมูลระดับครัวเรือนจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม (SES)
- Jeong and Townsend (2008) พบว่า แบบจำลองทั้งสองแบบสามารถอธิบายพลวัตของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ดีพอสมควร โดยแบบจำลองที่เน้นเรื่องการจัดการความเสี่ยงสามารถอธิบายพลวัตของความเหลื่อมล้ำได้ดีกว่าเล็กน้อย

บทสรุป

- บทความชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยด้านการเงิน (finance) และการเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) ต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย
 - ① สัดส่วนของความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่ม (between group inequality)
 - ② ความแตกต่างระหว่างโอกาสที่จะเลื่อนขั้นฐานะของครัวเรือนที่ใช้และไม่ใช้บริการสถาบันการเงินฯ
 - ③ รายได้จากการประกอบธุรกิจมีบทบาทต่อความเหลื่อมล้ำทางรายได้
- บทความนี้นำเสนอ 2 กลไกสำคัญที่ทำให้ปัจจัยด้านการเงินมีผลต่อความเหลื่อมล้ำ
 - ① แบบจำลองที่เน้นเรื่องการจัดการความเสี่ยง (risk management)
 - ② แบบจำลองที่เน้นด้านข้อจำกัดด้านการกู้ยืม (borrowing constraints)
- ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยในอดีตและผลการวิเคราะห์ของผู้เขียนเองทำให้ ผู้เขียนเชื่อว่า ระบบสถาบันการเงินมีบทบาทสำคัญต่อความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยผ่านทั้งกลไกการจัดการความเสี่ยง และการเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับประกอบธุรกิจ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นโยบาย	เอา หรือ ไม่เอา
การตั้งธนาคารเฉพาะกิจ	ไม่เอา
การอุดหนุนให้อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตลาด	ไม่เอา
การแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน	เอา?

- ภาครัฐควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้สถาบันการเงินสามารถผสมผสานผลิตภัณฑ์
เงินกู้และผลิตภัณฑ์ที่ช่วยจัดการความเสี่ยงเข้าด้วยกัน
 - ① การปรับปรุงข้อกำหนดและกฎหมาย
 - ② การเพิ่มการแข่งขันของสถาบันการเงิน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย และศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยซิกาโก-มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (UC-UTCC) ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณ นางสาววาสนีย์ จันทร์ธร นางสาวไพรุส อับดุลเลาะห์ ดร. ภัทรพรรณ อุดทน และโดยเฉพาะ นายกิตติพงษ์ เรือนทิพย์ ที่ช่วยงานวิจัยนี้อย่างดีเยี่ยม